

Z jednání ke včelám a medu

26. 11. 2024

Další jednání Komoditní rady pro včely a med při AK ČR se uskutečnilo 25. listopadu 2024 za účasti členů komoditní rady, dále přizvaných hostů z Ministerstva zemědělství (MZe), Státního zemědělského intervenčního fondu (SZIF), Státní veterinární správy (SVS), Státní zemědělské a potravinářské inspekce (SZPI), Výzkumného ústavu rostlinné výroby Praha Ruzyně (VÚRV), Výzkumného ústavu včelařského v Dole a dalších.

Prezident AK ČR ve svém úvodním slově přivítal členy a hosty, seznámil přítomné s programem a informoval krátce o stavu sektoru a jeho problémech. Komoditní rada v první části svého jednání zvolila svého nového předsedu, Ing. Stanislava Jaše, který byl nominován a doporučen jak Českým svazem včelařů, tak Asociací profesionálních včelařů. Jednohlasně zvolený předseda Jaš je odborníkem v dané problematice, včelařskému oboru se věnuje v rámci své rodiny již jako 4. generace, zastupoval mnoho funkcí jak na tuzemském, tak i zahraničním poli, byl mnoho let tajemníkem a následně předsedou pro pracovní skupinu med COPA-COGECA a taktéž působil řadu let v zahraničí. Má tak velké zkušenosti jak s českou státní správou, tak i s bruselským aparátem.

Následně již bylo zahájeno vlastní jednání rady. Předseda se ujal úvodního slova, zmínil důležitost včelařského oboru jako takového a současně uvedl, že včelařský sektor je dle MZe jednou z priorit českého zemědělství, protože je touto cestou nutné podporovat biodiverzitu a opylovače. Současně zmínil význam této komoditní rady, jelikož se při Evropské komisi vytvořila pracovní skupina „Platforma k medu“. Dále zmínil, že je dobré navázat i na novou pozici prezidenta komory Doležala, tedy jako viceprezidenta sdružení COPA v Bruselu a tím, mezi jinými tématy, zvýšit tlak na potřeby včelařského sektoru. Jednání rady tak budou sloužit mj. i k výměně potřebných informací, k řešení aktuálních potřeb jako např. ochrana proti zavlečení invazního druhu Sršně asijské (Vespa velutina) do Evropy, apod.

Prezident AK ČR přítomné informoval o aktuálních problémech včelařského sektoru, konkrétně se jedná o dovoz falšovaného medu a „medových sirupů“ do České republiky, které pochází z Číny, Ukrajiny a dalších zemí. Tím je spojeno i problematické kontrolování medu na jeho pravost tuzemskými dozorovými orgány a zvyšující se poptávka po medu s ohledem na jeho i ve vztahu k blížícímu se vánočnímu období. K tomuto byl na minulém jednání iniciováno setkání na úrovni MZe, SVS ČR, SZPI, VÚRV a odborníků z praxe k pravosti a ověřování medu a možnostech používat i jiné než stávající analýzy.

Předseda dále informoval, že v rámci ochrany před falšováním medu COPA-COGECA navrhla EU i jiné varianty, které by byly schopny odhalit falšování, jako je například proteomická analýza s tím, že EU si vzala zhruba 4-5 leté období na dokončení vývoje a přijetí nových analýz a komplexní ochrany trhu. V tomto směru je také potřeba podpořit vznik nové, evropské referenční laboratoře. Bylo by vhodné, aby EK podpořila taktéž vznik platformy, prostřednictvím které by byly členské státy informovány o řešení problému s invazivním druhem Sršně asijské. Současně přítomné informoval o jednáních k nominaci do pracovní skupiny medu, při COPA-COGECA.

Následně se ujala slova paní předsedkyně Českého svazu včelařů Mgr. Machová a informovala o projektu nových víček na prodejní sklenice s nápisem „Český med“, který má za cíl orientovat konečného spotřebitele na skutečně kvalitní a tuzemské medy. Zástupci MZe a SVS ČR, konkrétně ředitel Odboru potravinářského Martin Štěpánek z MZe a Pavel Texl ze SVS ČR informovali o prvním

jednání „Platformy k medu“ v Bruselu, kterého se 6. listopadu zúčastnili jak zástupci MZe, tak i SVS a SZPI.

Dále ředitel Odboru společné organizace trhů SZIF Robert Zavadil informoval přítomné o nové Společné zemědělské politice a intervencích do včelařského sektoru. Současně zdůraznil, že Český svaz včelařů se spolupodílí na administraci žádostí o dotaci na varoázu, vzdělávání a ozdravování včelstev. Jedná se o celkový požadavek na dotaci ve výši 88,8 mil. Kč. V rámci dotačního programu 1.D. poděkoval Českému svazu včelařů za digitalizaci sektoru včelařského a za vývoj a implementaci Portálu včelaře, do kterého se již zaregistrovalo okolo 24 500 včelařů, prostřednictvím kterého byla od více než 68 % jeho uživatelů již přijata elektronická žádost o dotaci. Alokace letos činila 37 mil. Kč.

Diskuse na odborné úrovni se dále vedla k možným dalším analýzám, které by byly schopny identifikovat pravost medu od falešného. Byla zmíněna metoda ověřování na invertázu, diastázu a glukózooxidázu medu. Jedná se o enzymatické šetření medu. Problematické se mohou jevit rozbory medu, kde se med nejdříve zahřeje. Tím může dojít ke zničení tzv. invertázy medu, jak uvedl RNDr. Tomáš Erban z VÚRV. Dále byl navržen úkol pro EK, zda by bylo možné, aby se podpořil vznik tzv. centrální referenční laboratoře s databází vzorků pravých medů. Ve spolupráci s VÚV v Dole by se mohlo jednat o úzkou spolupráci, který by toto za ČR zastřešoval. Následně byli přítomní informováni o nálezové situaci. V České republice jsou největší ohniska moru včelího plodu v Moravskoslezském kraji (41 ohnisek), Olomouckém kraji (17), v okolí Pardubic a Hradce Králové (11), dále v menší míře v okolí Brna (2), střední Čechy (1), Zlín (3) a Karlovy Vary (1). Celkem se jedná o 85 lokalit. Situace je stabilní bez masového nárůstu. Hnilobou včelího plodu jsou postiženy 4 kraje, a to Královehradecký (14 ohnisek), Liberecký (10), Moravskoslezský kraj (20) a Olomoucký (5). Celkem se jedná o 46 ohnisek. Nejedná se o vysoký nárůst výskytu hniloby včelího plodu a jde tak o stabilní situaci v ČR.

Na závěr byla zmíněna situace na trhu s medem. Česká republika se stala postupně zemí dovozovou, na čemž se podepsala především cena dovozů, za které kvalitní med nelze ani vyrobit. Dle Asociace profesionálních včelařů je problém v konečné ceně českého medu, který nemůže konkurovat levným, falšovaným medům dováženým z východu. Přesto zde stále potenciál pro vývoz medu do okolních států je. Z tohoto důvodu je důležité, aby dozorové orgány i ve vztahu k EU používaly takové analýzy, které budou schopny jednoduše zkontrolovat pravost medu od falešného. Významná také je komunikace se spotřebitelem a propagace kvalitního českého medu od poctivých českých včelařů.

Úřad AK ČR